

Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset

Kansallinen laatujärjestelmä kierrätyslannoitevalmisteille

Versio 3.0

Voimassaolo XX.X.2024 alkaen

Sisällys

JOHDANTO	4
SOVELTAMISALA	7
LAATUMERKIN HAKEMINEN	7
V1 HAKULOMAKKEEN TÄYTTÄMINEN	7
V2 NELJÄ HYVÄKSYTTYÄ NÄYTTEENOTTOKERTAA	8
V3 HAKUPROESSIN AIKAINEN LAATUJÄRJESTELMÄN TÄYDENTÄMINEN	9
V4 HIILIJALANJÄLJEN MÄÄRITTÄMINEN	9
V5 SISÄISEN AUDITOINNIN KÄYNNISTÄMINEN	9
V6 ULKOINEN AUDITOINTI JA NÄYTTEENOTTO (HAKUVAIHE)	10
V7 SOPIMUKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN LAATUMERKKIÄ PUOLTAVAN PÄÄTÖKSEN JÄLKEEN	10
LAATUMERKIN YLLÄPITÄMINEN	11
1. LANNOITTEIDEN LAATUA KOSKEVAT VAATIMUKSET	11
V8 AINESOSALUOKAN RAJA-ARVOT JA SEURANTATIHEYS EPÄPUHTAUKSILLE	11
V9 TOIMINTAOHJE EPÄPUHTAUKSIEN VÄHENTÄMISEKSI	12
V10 LAATULANNOITTEEN RAJA-ARVOT JA SEURANTATIHEYS EPÄORGAANISILLE HAITTA-AINEILLE	13
V11 LISÄVAATIMUS LAATULANNOITE-SERTIFIOITUJEN TUOTELUOKKIEKSI AINESOSALUOKILLE 6 JA 11	14
V12 LAATULANNOITTEISTA ANALYSOITAVAT ORGAANISET HAITTA-AINEET JA SEURANTATIHEYS	15
2. HIILIJALANJÄLKI	17
V13 HIILIJALANJÄLJEN PÄIVITTÄMINEN VUOSITTAIN	17
3. LAATUJÄRJESTELMÄÄ KOSKEVAT TÄSMENTÄVÄT VAATIMUKSET	18
V14 JOHTAJUUS JA SITOUTUMINEN	18
V15 ORGANISAATION ROOLIT, VASTUUT JA VALTUUDET	19
V16 KUVAUS VALMISTUKSESTA, LAADUNVALVONNASTA JA LAADUNVARMISTUKSESTA	19
V17 LAATUTAVOITTEIDEN ASETTAMINEN	20
V18 ORGANISAATION HENKILÖSTÖN PÄTEVYYS	20
V19 LAKISÄÄTEISTEN JA MUIDEN VELVOITTEIDEN MÄÄRITTÄMINEN JA SEURAAMINEN	21
4. SUORITUSKYVYN ARVIOINTI	22
V20 LAATUPÖYTÄKIRJAT: DOKUMENTOIDUN TIEDON LUOMINEN, PÄIVITTÄMINEN JA TIEDON HALLINTA	22
V21 SISÄINEN AUDITOINTI	23
V22 ULKOINEN AUDITOINTI JA NÄYTTEENOTTO	23
JÄRJESTELMÄN SÄÄNNÖT	25
A1 VAATIMUKSET ULKOISELLE AUDITOIJALLE	25
A2 NÄIN KÄYTÄT LAATUMERKKIÄ OIKEIN	25
A3 SANKTIOT LAATUMERKIN VÄÄRINKÄYTTÖSTÄ	27
A4 MAKSUT JÄRJESTELMÄN YLLÄPITÄJÄLLE	28
A5 SUORAAN HAKIJALLE TULEVAT MAKSUT	28
A6 JATKOKEHITYSSUUNNITELMAT	28
LIITE 1. Hakemus laatujärjestelmän jäseneksi	29
LIITE 2. Teollisuusjätevesilomake	30
LIITE 3: Puitesopimus Laatulannoite-sertifikaatin käyttämisestä (LUONNOS)	30
LIITE 4. Sisäisen auditoinnin tarkastuslista	35

Laatukäsikirjan päivityshistoria:

- Versio 1.0 voimassa 2019-9.3.2020
- Versio 2.0 voimassa 10.3.2020-10.9.2020.
- Versio 2.1voimassa 11.9.2020 alkaen. Syksyllä 2020 Laatukäsikirjaan on tehty pieniä tarkennuksia, mutta järjestelmän vaatimukseen ei ole tehty muutoksia.
- Versio 3.0 voimassa 1.x.2024 alkaen

JOHDANTO

Laatulannoite-järjestelmä on kansallinen laatujärjestelmä kierrätysravinteista tuotetuille lannoitevalmisteille. Laatulannoite-laatujärjestelmä myöntää lannoitevalmisteiden ainesosaluokille ja tuoteluokille Laatulannoite-sertifikaatteja. **Laatulannoite** on yleisnimi Laatulannoite-sertifikaatin saaneille ainesosaluokille ja tuoteluokille.

Laatulannoite-järjestelmässä seurataan **lannoitevalmisteiden ainesosien ja lopputuotteiden valmistuksen laatua koko valmistusketjussa**. Sertifioimalla ainesosaluokan varmistetaan lannoitevalmisteiden ainesosien korkea laatu. Tuoteluokkien sertifiointilla varmistetaan lannoitevalmisteiden lopputuotteen korkea laatu.

Tämä dokumentti Laatulannoite-järjestelmän vaatimuksista asettaa laatuvaatimukset valmistajille ainesosaluokkien ja tuoteluokkien laadulle sekä laitoksen toiminnalle. Taulukossa 1. on esitetty järjestelmän vaatimukset kootusti. Yksityiskohtaiset ohjeet järjestelmän vaatimuksista löydät tästä dokumentista. Ottaessaan käyttöön Laatulannoite-järjestelmän valmistaja hyväksyy Laatulannoite-järjestelmän perusedellytykset, vaatimukset ja määräykset.

Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset on jaettu kolmeen alla esitettyyn kategoriaan:

= *Järjestelmää koskeva vaatimus.* Järjestelmää koskevat laatuvaatimukset koskettavat kaikkia järjestelmässä mukana olevia.

= *Ainesosaluokkia koskeva vaatimus.* Ainesosaluokkia koskeva vaatimus kuvaa Laatulannoite-järjestelmässä laatutyön kohdistumista ainesosien ainesosaluokkakohtaisiin laatuvaatimuksiin.

= *Tuoteluokkia koskeva vaatimus.* Tuoteluokkia eli lannoitevalmisteiden lopputuotteeseen kohdistuvilla Laatulannoite-järjestelmän vaatimuksilla varmistetaan lopputuotteen korkea laatu.

Dokumentissa ilmaistaan -merkillä vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja vaadittava dokumentaatio.

Laatujärjestelmän ylläpitäjänä ja organisoinnista vastaavana tahona toimii Suomen Biokierto ja Biokaasu ry. Lisäksi järjestelmän kehittämisestä ja ylläpitoa tukevasta toiminnasta vastaavat seuraavassa esitetyt tahot:

1. Hallinnollisista tehtävistä vastaa **laatujärjestelmän ylläpitäjä**
2. Laatujärjestelmän ylin päätäntävalta on **laatujärjestelmän ohjausryhmällä**
3. Laatumerkin haltijoiden toimintaa valvoo **laatukomitea**, joka myös laatii laatu-järjestelmänsäännöt yhteistyössä tutkimuskomitean kanssa
4. **Tutkimuskomitea** on ryhmä asiantuntijoita, jotka välittävät alaa koskevan uusimman tieteellisen tiedon laatujärjestelmän käyttöön

Toimielinten tarkemmat tehtävien kuvaukset löydät laatulannoite.fi sivuilta.

Taulukko 1. Yhteenveto Laatulannoite-järjestelmän vaatimuksista.

Vaimus	nro	Mitä koskettaa?	Toimi
LAATUMERKIN HAKEMINEN			
Hakulomakkeen täyttäminen	V1		Hae merkkiä
Neljä hyväksyttyä näytteenotokertaa	V2	 	Ota näytteet, analysoi ja toimita analyysitulokset ylläpitäjälle
Hakuprosessin aikainen laatujärjestelmän täydentäminen	V3		Täydennä laatujärjestelmää
Hiilijalanjäljen määrittäminen	V4	 	Määritä jalanjälki
Sisäisen auditoinnin käynnistäminen	V5		Käynnistä sisäinen auditointi
Ulkoinen auditointi ja näytteenotto (hakuvaihe)	V6	 	Toteuta auditointi ja ulkopuolinen näytteenotto
Sopimuksen allekirjoittaminen laatumerkkiä puoltavan päätöksen jälkeen	V7		Allekirjoita sopimus
LANNOITTEIDEN LAATUA KOSKEVAT VAATIMUKSET			
Ainesosaluokan raja-arvot ja seurantatiheys epäpuhtauksille	V8		Ota näytteet ainesosaluokasta, analysoi ja toimita analyysitulokset ylläpitäjälle
Toimintaohje epäpuhtauksien vähentämiseksi	V9	 	Määritä toteutettavat toimintaohjeet
Laatulannoitteen raja-arvot ja seurantatiheys epäorgaanisille haitta-aineille	V10	 	Ota näytteet Laatulannoitteesta, analysoi ja toimita analyysitulokset ylläpitäjälle
Laatulannoitteesta analysoitavat orgaaniset haitta-aineet ja seurantatiheys	V11	 	Ota näytteet Laatulannoitteesta, analysoi ja toimita analyysitulokset ylläpitäjälle

Lisävaatimus Laatulannoite-sertifioitujen tuoteluokkien ainesosaluokille 6. ja 11	V12		Ota näytteet ainesosaluokista, analysoi ja toimita analyysitulokset ylläpitäjälle
HIILIJALANJÄLKI			
Hiilijalanjäljen päivittäminen vuosittain	V13	 	Päivitä jalanjälki tarvittaessa
LAATUJÄRJESTELMÄÄ TÄSMENTÄVÄT VAATIMUKSET			
Johtajuus ja sitoutuminen	V14		Toteuta laatujärjestelmää
Organisaation roolit, vastuut ja valtuudet	V15		Toteuta laatujärjestelmää
Kuvaus valmistuksesta, laadunvalvonnasta ja laadunvarmistuksesta	V16		Toteuta laatujärjestelmää
Laatutavoitteiden asettaminen	V17		Toteuta laatujärjestelmää
Organisaation henkilöstön pätevyys	V18		Toteuta laatujärjestelmää
Lakisääteisten ja muiden veloitteiden määrittäminen ja seuraaminen	V19		Toteuta laatujärjestelmää
SUORITUSKYVYN ARVIOINTI			
Laatupöytäkirjat: Dokumentoidun tiedon luominen, päivittäminen ja tiedon hallinta	V20		Ylläpidä dokumenttikirjastoa, arvioi ja kehitä laatujärjestelmää
Sisäinen auditointi	V21		Arvioi ja kehitä laatujärjestelmää
Ulkoinen auditointi ja näytteenotto	V22	 	Arvioi ja kehitä laatujärjestelmää, toteuta ulkopuolinen näytteenotto

SOVELTAMISALA

Laatulannoite-sertifikaatti voidaan myöntää lannoitevalmisteiden ainesosaluokille tai tuoteluokille (ts. lopputuotteille) hakuprosessin jälkeen, **kun lannoitevalmisteiden ainesosaluokkien ja/tai tuoteluokkien valmistaja täyttää Laatulannoite-järjestelmässä asetetut vaatimukset.**

Laatulannoite-järjestelmän piiriin kuuluu tällä hetkellä seuraavat ainesosaluokat ja tuoteluokat:

- Kaikki orgaanista perää sisältävät ainesosaluokat.
- Tuoteluokat 1A Orgaaninen lannoite, 1B Orgaaninen kivennäislannoite, 3 Maanparannusaine.

Laatujärjestelmän painopiste on **lopputuotteen laadussa**, minkä lisäksi laatujärjestelmä huomioi myös käytetyt **raaka-aineet** ja niiden laatuun vaikuttavat tekijät, sekä varsinaisen **tuotantoprosessin**. Laatujärjestelmä on rakennettu siten, että se on yhteensopiva muiden laatujärjestelmien kuten ISO 9001 kanssa ja se täydentää Suomen nykyistä lannoitelainsäädäntöä.

Laatulannoite-sertifikaattia ylläpidetään täyttämällä järjestelmän vaatimukset ylläpitovaiheessa ('Laatumerkin ylläpitäminen').

LAATUMERKIN HAKEMINEN

V1 HAKULOMAKKEEN TÄYTTÄMINEN

Valmistaja täyttää Laatulannoite-järjestelmään haettavan ainesosaluokan ja/tai tuoteluokan osalta järjestelmän virallisen hakulomakkeen ja toimittaa sen liitteineen järjestelmän ylläpitäjälle. Hakulomakkeen toimittamisen yhteydessä suoritetaan hakemusmaksu, jota ei palauteta, vaikka Laatulannoite-sertifikaattia ei myönnettäisikään. Jos ainesosaluokkaan tai lopputuotteeseen tulee **oleellinen muutos**, hakuprosessi pitää hakemusmaksua lukuun ottamatta uusia. Laatujärjestelmän ohjausryhmä laatukomitean ehdotuksesta päättää, mikä on oleellinen muutos.

Hakulomakkeen yhteydessä vaaditut toimitettavat liitteet ovat:

- Todistus Ruokaviraston laitoshyväksynnästä, jos laitos on sivutuoteasetuksen mukaisen hyväksynnän piirissä
- Ruokaviraston edellyttämien seurantanäytteiden tiedot edelliseltä vuodelta
- Kuvaus yrityksen laatujärjestelmän toteuttamisesta sekä lista muista mahdollisista laatujärjestelmistä: mm. ISO 9001
- Ympäristölupa niiltä toimijoilta, joilta sitä vaaditaan
- Teollisuusjätevesilomake

Teollisuusjätevesilomakkeen täyttäminen erityisvaatimus puhdistamolietteelle: Hakuprosessin aikana hakijan tulee selvittää lietteen laatuun vaikuttavat tekijät puhdistamoilta. Jos puhdistamolle tulee merkittävää

teollisuuskuormitusta tai jos teollisuuskuormalla on potentiaalinen vaikutus lietteen laatuun, tulee vaatia teollisuusjätevesisopimusten laatimista näiden teollisuudenalojen kanssa. Hakulomakkeen yhteyteen liitetään teollisuusjätevesilomake (liite 2), josta ilmenee tiedot puhdistamoista ja viemäritäivistä teollisuusjätevesistä, erityisesti haitallisten metallien esiintymisestä.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Täytetty hakulomake liitteineen toimitetaan järjestelmän ylläpitäjälle. Hakulomake liitteineen liitetään osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja laatujärjestelmän dokumenttikirjastoon. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Hakulomakkeen täyttäminen', V1).

V2 NELJÄ HYVÄKSYTTYÄ NÄYTTEENOTTOKERTAA

Hakuprosessin aikana otetaan näytteitä **vähintään neljä kertaa vuodessa, tasaisin väliajoin noin 3 kuukauden välein**. Näytteet otetaan haettavasta Laatulannoitteesta luvussa 1 esitetyn mukaisesti. Analyysitulosten on täytettävä luvussa 4 esitetyt vaatimukset. Analyysitulokset toimitetaan järjestelmän ylläpitäjälle Excel-tiedostona sekä laboratoriosta saatuna pdf-tiedostona.

Hakuprosessin keston tulee olla riittävä, jotta mahdolliset vaihtelut ainesosien ja lopputuotteen laadussa tulevat ilmi (esim. vaihtelu vuodenaikojen mukaan). Hakuprosessin kesto on noin vuoden. Tätä lyhyempi se voi olla, jos hakija pysty osoittamaan aikaisempien analyysitulosten vastaavan Laatulannoite-järjestelmän vaatimuksia eikä aineosissa tai prosessissa ole tapahtunut muutoksia. Näytteenotossa noudatetaan Laatulannoite-järjestelmän näytteenotto-ohjetta.

Mikäli hakija on jo ennen hakemusta toteuttanut tuotteen analysointia, voidaan analyysit ottaa huomioon seuraavin ehdoin:

- Hakijan toimittamat dokumentit osoittavat, että toiminta on **laatujärjestelmän vaatimusten mukaista**
- Seurantanäytteitä on kerätty vähintään neljä kappaletta siten, että
 - näytteet on kerätty hyväksyttävästi ja mahdollisimman tasaisesti koko tuotantovaiheen ajalta
 - ensimmäisen ja neljännen näytteen välissä on vähintään yhden vuoden aika ja
 - tulokset vastaavat **laatujärjestelmän mukaisia vaatimuksia**.

Mikäli hakija havaitsee analyysituloksissa odottamatonta poikkeamaa muihin analyysituloksiin verrattuna, voi hän ottaa erästä uuden näytteen ja tehdä uuden analyysin. Lakisääteiset vaatimukset tulee aina täyttyä Laatulannoitteessa. Merkittävässä poikkeamissa uusinta-analyysi tulee tehdä nopealla aikataululla. Poikkeavat tulokset ja hakijan arvio poikkeaman syystä tulee toimittaa Laatukomitealle käsiteltäväksi. Mikäli poikkeamia esiintyy useammin kuin kerran, ei laatumerkkiä voida myöntää ennen kuin prosessin puutteet korjataan.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Hakija toimittaa analyysitulokset järjestelmän ylläpitäjälle kuukauden kuluessa näytteiden tulosten saapumisesta Excel- ja pdf-muodoissa. Analyysitulokset liitetään osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Neljä hyväksyttyä

näytteenottokertaa', V2).

V3 HAKUPROSESSIN AIKAINEN LAATUJÄRJESTELMÄN TÄYDENTÄMINEN

Hakuprosessin aikana hakija täydentää laatujärjestelmänsä vastaamaan Laatulannoite-järjestelmän vaatimuksia laatujärjestelmävaatimusten osalta (luku 3). Laatulannoite-laaturjärjestelmän vaatimukset voidaan liittää/integroida osaksi hakijan omaan laatujärjestelmään. Järjestelmän ylläpitäjällä on velvollisuus tarvittaessa antaa ohjeita laatujärjestelmän täydentämisestä.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Hakija toimittaa järjestelmän ylläpitäjälle yhteenvedodokumentaation, josta ilmenee laatujärjestelmää koskevien vaatimusten täytyminen. Dokumentaatioon on eritelty tiedot kunkin vaatimuksen täyttymisen osoittamiseksi sisältäen tiedot kustakin vaatimuksesta: 'Laatulannoite-järjestelmä, vaatimuksen nimi ja numero'.

V4 HIILIJALANJÄLJEN MÄÄRITTÄMINEN

Hakija laatii hakemalleen ainesosaluokalle tai tuoteluokalle hiilijalanjälkilaskelman. Hiilijalanjälki määritetään ilmastolannoite.fi laskuria hyödyntäen. Järjestelmän ylläpitäjällä on velvollisuus tarvittaessa antaa ohjeita ja hiilijalanjäljen määrittämiseksi.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Täydennetty Excel laskelma toimitetaan järjestelmän ylläpitäjälle, joka tarkastaa sen. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Hiilijalanjäljen määrittäminen', V4).

V5 SISÄISEN AUDITOINNIN KÄYNNISTÄMINEN

Hakuprosessin aikana suoritetaan kerran sisäisen auditoinnin tarkistuslistauksen käyttöönotto (liite 4) ja sitä seuraava toimenpidesuunnitelma mahdollisten korjausten aikataulusta ja sisäisistä vastuutuksista. Auditoinnissa laitoksen tuotantoprosessi ja laatujärjestelmä tarkastellaan ja arvioidaan. Säännöt sisäiselle auditoinnille on esitetty V21 kohdassa.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Täydennetty sisäisen auditoinnin tarkastuslista (Excel- tai pdf-tiedostona) ja toimenpidesuunnitelma toimitetaan järjestelmän ylläpitäjälle. Dokumentaatio liitetään osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Sisäisen auditoinnin käynnistäminen', V5).

V6 ULKOINEN AUDITOINTI JA NÄYTTEENOTTO (HAKUVAIHE)

Hakuprosessin aikana suoritetaan kerran ulkoinen auditointi ja ulkoinen näytteenotto luvun 4 'Suorituskyvyn arviointi' vaatimuksen V22 mukaisesti. Ulkoisen auditoinnin yhteydessä toteutetaan ulkopuolisen näytteenottajan ottama analyysi luvun 1 näytteenottovaatimusten mukaisesti. Ruokaviraston toimesta kerätty ja analysoitu viranomaisnäyte voidaan laskea mukaan järjestelmän ulkopuoliseen näytteenottoon. Tällöin valmistajan tulee varmistaa, että Laatulannoite-järjestelmän edellyttämät näytteet tulee otetuksi.

Laatumerkin myöntämisen riippumattomuus varmistetaan ulkoisella auditoinnilla ja ulkopuolisella näytteenotolla. Hakuprosessin aikana laitosten toiminnan arviointi perustuu ulkoiseen auditointiin, minkä jälkeen painotus siirtyy organisaation omaan laaduntarkkailuun laatujärjestelmän avulla ja sisäisen auditoinnin ohjelmalla. Sisäisen ja ulkoisen auditointien tuloksia verrataan toisiinsa organisaatiossa ja järjestelmän ylläpitäjän toimesta.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Hakija toimittaa ulkoisen auditoinnin pöytäkirjan pdf muodossa ja analyysitulokset Excel- ja pdf-muodoissa järjestelmän ylläpitäjälle. Dokumentaatio liitetään osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Ulkoinen auditointi ja näytteenotto (hakuvaihe)', V6).

V7 SOPIMUKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN LAATUMERKKIÄ PUOLTAVAN PÄÄTÖKSEN JÄLKEEN

Hakuprosessissa toteutetut toimet toimitetaan järjestelmän ylläpitäjälle, joka arvioi vaatimusten täyttymisen. Tiedot säilyvät vain järjestelmän ylläpitäjän tiedossa. Mikäli hakija täyttää laatujärjestelmän ehdot (V1-V6) hakuvaiheessa, toimittaa järjestelmän ylläpitäjä tästä tiedon **laatukomitealle**, joka esittää sertifikaatin myöntämistä edelleen järjestelmän **ohjausryhmälle**. **Tämän jälkeen ylläpitäjä myöntää sertifikaatin ja siihen liittyvän laatumerkin käyttöoikeuden.**

Ohjausryhmälle ei toimiteta tietoa hakuprosessissa olevista tai hylätyistä hakijoista. Tämä johtuu siitä, että ohjausryhmän jäsenenä saattaa olla hakijan kanssa kilpailevia toimijoita ja tällä menettelyllä pyritään takaamaan hakijoiden luottamuksellinen asema.

Laatulannoite-sertifikaatti on voimassa toistaiseksi ja sen ylläpitämiseksi valmistajan on täytettävä tässä dokumentissa esitellyt Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset vuosittain.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Laatumerkin myöntämistä puoltavan päätöksen jälkeen laatujärjestelmän ylläpitäjä ja laatumerkin hakija allekirjoittavat sopimuksen (puitesopimus, liite 3). Tässä yhteydessä laitos sitoutuu noudattamaan järjestelmän ehtoja. Dokumentaatio liitetään osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti.

LAATUMERKIN YLLÄPITÄMINEN

1. LANNOITTEIDEN LAATUA KOSKEVAT VAATIMUKSET

V8 AINESOSALUOKAN RAJA-ARVOT JA SEURANTATIHEYS EPÄPUHTAUKSILLE

Ainesosaluokista 3 (komposti), 4 (mädäte) ja 10 (käsitelty jätevesiliete) on otettava näytteitä sen todentamiseksi, että ne eivät ylitä taulukossa 2 määritettyjen Laatulannoite-järjestelmän epäpuhtauksille asetettuja raja-arvoja. Näytteet on otettava vähintään taulukossa 3 esitetyin väliajoin.

Taulukko 2. Ehdotetut vaihtoehdot Laatulannoitteiden suurimmille sallituille epäpuhtauksien pitoisuuksille (lasi, metalli ja muovi).

FI asetuksen mukainen 2028 vuonna tuleva vaatimus		EU asetuksen nykyisen mukainen		Pinta-alaan perustuva määrittäminen (Saksan laatu järjestelmä)
g/kg ka	Yhteensä enintään g/kg/ka	g/kg ka	Yhteensä enintään g/kg/ka	
2,5	5	3	5	% /m² (raja-arvo, hinta ja saatavuus selvitetään)

Excel tiedostosta löytyy kootusti vertailut epäpuhtauksista 'epäpuhtaudet' välilehdeltä

Ehdotetut analysointitiheydet:

Taulukko 3. Ehdotetut vaihtoehdot Laatulannoitteiden haitallisten metallien analysointitiheyksille.

EU-asetuksen mukainen		Hybridimalli		Laatulannoite 1.0 mukainen	FI asetuksen eräkohtaisuutta jäljittelevä
Vuotuinen syötemäärä (tonnia)	Näytteitä/vuosi	Vuotuinen syötemäärä (tonnia)	Näytteitä/vuosi		
≤ 3 000	1	≤ 10 000	2	4 kertaa vuodessa	Yritys toimittaa kaikki eräkohtaiset analyysitulokset järjestelmän ylläpitäjälle. näytteitä otettava vähintään hybridimallin tai Laatulannoite1.0 mukaan
3 001 – 10 000	2	10 001 – 15 000	2		
10 001 – 20 000	3	15 001 – 20 000	3		
20 001 – 40 000	4	> 20 000	4		
40 001 – 60 000	5				
60 001 – 80 000	6				
80 001 – 100 000	7				
100 001 – 120 000	8				
120 001 – 140 000	9				
140 001 – 160 000	10				

160 001 – 180 000	11				
> 180 000	12				

Mikäli jokin parametrin arvo ylittää laatujärjestelmän asettaman laatuvaatimuksen raja-arvon yksittäisessä analyysissä, tulee parametrin kolmen viimeisen analyysin keskiarvon alittaa kyseessä oleva raja-arvo.

Jos jokin testattavista ainesosista tai tuoteluokista ei täytä yhtä tai useampaa ainesosille tai tuoteluokille määriteltyä sovellettavia rajoja, on laadunhallinnasta vastaavan henkilön:

- yksilöitävä selkeästi vaatimustenvastaiset Laatulannoitteet ja niiden varastointipaikka,
- analysoitava vaatimustenvastaisuuden syyt ja toteutettava tarvittavat toimet sen toistuvuuden estämiseksi,
- kirjattava laatujärjestelmään (V20) käsitelläänkö Laatulannoite uudelleen vai hävitetäänkö se.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Valmistaja toimittaa analyysitulokset järjestelmän ylläpitäjälle kuukauden kuluessa näytteiden tulosten saapumisesta Excel- ja pdf-muodoissa. Dokumentaatio liitetään osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Ainesosaluokan raja-arvot ja seurantatiheys epäpuhtauksille', V8).

V9 TOIMINTAOHJE EPÄPUHTAUKSIEN VÄHENTÄMISEKSI

Biojätepohjaisen syötteen kohdalla valmistaja luo toimintaohjeet epäpuhtauksien (vähintään muovi, lasi ja metalli) määrän vähentämiseksi. Auditointien yhteydessä tarkistetaan, miten epäpuhtauksien määrää on pyritty hallitsemaan.

Säännöt toimintaohjeen laatimisessa:

- Määritellään toimet prosessissa lopputuotteeseen päätyvien epäpuhtauksien määrän (ml. mikromuovit) vähentämiseksi.
- Henkilöstön on tehtävä jokaiselle syöte-erälle silmämääräinen tarkastus ja todennettava, täyttääkö se ainesosaluokan eritelmät epäpuhtauksien osalta. Valmistajan on hylättävä syöte erä, mikäli silmämääräinen tarkastus herättää epäilyjä siitä, että:
 - niissä esiintyy aineita, jotka ovat vaarallisia tai haitallisia prosessille taikka lopullisen lannoitevalmisteen laadulle,
 - erä ei ole ainesosille määritettyjen/säädettyjen vaatimusten mukainen, erityisesti koska erässä esiintyvän muovin vuoksi makroskooppisten epäpuhtauksien raja-arvo ylittyy.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Valmistaja sisällyttää toimintaohjeen laatujärjestelmän dokumenttikirjastoon osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Toimintaohje epäpuhtauksien vähentämiseksi', V9).

V10 LAATULANNOITTEEN RAJA-ARVOT JA SEURANTATIHEYS EPÄORGAANISILLE HAITTA-AINEILLE

Laatulannoitteesta eli Laatulannoite-sertifioidusta ainesosaluokasta tai tuoteluokasta on otettava näytteitä sen todentamiseksi, että ne eivät ylitä taulukossa 4 määritettyjen Laatulannoite-järjestelmän haitallisille metalleille asetettuja raja-arvoja. Laatulannoitteesta on otettava säännöllisesti näytteet vähintään taulukossa 5 esitetyin väliajoin.

Taulukko 4. Ehdotetut vaihtoehdot Laatulannoitteen haitallisten metallien enimmäispitoisuuksille.

	Laatulannoite1.0 (nykyinen vaatimus)	Laatulannoite2.1 (pelkistetty, muilta osin täytettävä FI asetuksen vaatimukset)	Laatulannoite2.2 (FI ja/tai EU)	Laatulannoite2.3 (hybridi, perustuen aikaisempiin analyysituloksiin)
Arseeni	25		40 (FI ja EU)	25 (Laatulannoite1.0)
Elohopea	0,75		1 (FI ja EU)	0,5 (Lähde: FI kasvualusta)
Kadmium	1		1,5 (FI (EU))	1 (Lähde: FI kasvualusta)
Kromi	200		300 (FI ja EU)	200 (Lähde: FI kasvualusta)
Kupari	500	300 (EU)	600 (FI)	500 (Laatulannoite1.0)
Lyijy	70		100 (FI)	50 (Lähde: FI kasvualusta)
Nikkeli	50	50 (EU)	50 (EU)	50 (Lähde: EU asetus)
Sinkki	1000	800 (EU)	1500 (FI)	1000 (Laatulannoite1.0)

- Kromi VI tulevaisuudessa, kun analytiikkaa saatavilla Suomessa ja analyysin kustannustaso kohtuullinen.
- Excel tiedostosta löytyy kootusti vertailut raja-arvoista 'raskasmetallit' välilehdeltä

Ehdotetut analysointitiheydet:

Taulukko 5. Ehdotetut vaihtoehdot Laatulannoitteiden haitallisten metallien analysointitiheyksille.

EU-asetuksen mukainen		Hybridimalli		Laatulannoite1.0 mukainen	FI asetuksen eräkohtaisuutta jäljittelevä
Vuotuinen syötemäärä (tonnia)	Näytteitä/vuosi	Vuotuinen syötemäärä (tonnia)	Näytteitä/vuosi		
≤ 3 000	1	≤ 10 000	2	4 kertaa vuodessa	Yritys toimittaa kaikki eräkohtaiset analyysitulokset järjestelmän ylläpitäjälle. näytteitä otettava vähintään hybridimallin tai Laatulannoite1.0 mukaan
3 001 – 10 000	2	10 001 – 15 000	2		
10 001 – 20 000	3	15 001 – 20 000	3		
20 001 – 40 000	4	> 20 000	4		
40 001 – 60 000	5				
60 001 – 80 000	6				
80 001 – 100 000	7				
100 001 – 120 000	8				
120 001 – 140	9				

000					
140 001 – 160 000	10				
160 001 – 180 000	11				
> 180 000	12				

Mikäli jokin parametrin arvo ylittää laatujärjestelmän asettaman haitallisten metallien enimmäispitoisuuksien raja-arvon yksittäisessä analyysissä, tulee parametrin kolmen viimeisen analyysin keskiarvon alittaa kyseessä oleva raja-arvo.

Jos jokin testattavista ainesosaluokista tai tuoteluokista ei täytä yhtä tai useampaa ainesosaluokille tai tuoteluokille määriteltyä sovellettavia rajoja, on laadunhallinnasta vastaavan henkilön:

- yksilöitävä selkeästi vaatimustenvastaiset Laatulannoitteet ja niiden varastointipaikka,
- analysoitava vaatimustenvastaisuuden syyt ja toteutettava tarvittavat toimet sen toistuvuuden estämiseksi,
- kirjattava laatujärjestelmään käsitelläänkö Laatulannoite uudelleen vai hävitetäänkö se.

✓ **Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio:** Valmistaja toimittaa analyysitulokset järjestelmän ylläpitäjälle kuukauden kuluessa näytteiden tulosten saapumisesta Excel- ja pdf-muodoissa. Dokumentaatio liitetään osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Laatulannoitteen raja-arvot ja seurantatiheys epäorgaanisille haitta-aineille', V10).

V11 LISÄVAATIMUS LAATULANNOITE-SERTIFIOITUJEN TUOTELUOKKIEN AINESOSALUOKILLE 6 JA 11

Jos laitoksella käsitellään vuoden aikana yhteensä yli 1000 tonnia ainesosaluokkien 6 ja 11 mukaisia ainesosia ja **Laatulannoite-sertifikaatti on myönnetty tuoteluokille**, astuu lainsäädäntöä tiukemmat Laatulannoitteen vaatimukset ainesosien epäorgaanisten haitta-aineiden pitoisuuksista (V10) voimaan.

✓ **Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio:** Valmistaja toimittaa analyysitulokset järjestelmän ylläpitäjälle kuukauden kuluessa näytteiden tulosten saapumisesta Excel- ja pdf-muodoissa. Dokumentaatio liitetään osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Laatulannoitteen raja-arvot ja seurantatiheys epäorgaanisille haitta-aineille (+lisävaatimus)', V11).

V12 LAATULANNOITTEISTA ANALYSOITAVAT ORGAANISET HAITTA-AINEET JA SEURANTATIHEYS

Orgaanisten haitta-aineiden analyysit on otettava Laatulannoitteesta eli hakulomakkeessa määritellystä Laatulannoite-sertifioidusta ainesosaluokasta tai tuoteluokasta **riskiperusteisesti vuosittain** taulukon 6 mukaisista orgaanisista haitta-aineista.

Orgaanisten haitta-aineiden analyysit on otettava edustavista näytteistä **riskiperusteisesti seuraavin edellytyksin:**

- **Hakuvaiheen analyysija ei koske riskiperusteisuus ja analyysit otetaan kaikista ainesosista.**
- Analyysitulokset toimitetaan järjestelmän ylläpitäjälle.
- Muista ainesosista kuin ainesosaluokan 10 mukaisesta käsitellystä jätevesilietteestä on otettava vuosittain analyysit, jos on syytä epäillä riskiä orgaanisten haitta-aineiden esiintymiselle. **Yrityksen on tehtävä erillinen selvitys, miksi ei ole syytä epäillä ainesosien sisältävän haitallisia määriä orgaanisia haitta-aineita.** ~~Analyysivaatimuksesta vapautuminen päätetään tapauskohtaisesti Laatukomiteassa, minkä jälkeen orgaanisten haitta-aineiden analysointia ei vaadita (lukuun ottamatta PAH(16):a).~~ Jos syötteen tuottaja epäilee syötteen laadussa tapahtuneen merkittävä muutos orgaanisten haitta-aineiden osalta, on siitä ilmoitettava viipymättä syötteen vastaanottavalle laitokselle/valmistajalle. Samalla valmistajan vapautuminen analyysivaatimuksesta päättyy.

Taulukko 6. Laatulannoite1.0 Ainesosista otettavat orgaanisten haitta-aineiden analyysit

Orgaaninen haitta-aine	Raja-arvo
PAH(16)	6 mg/kg ka
PCB	-
Perfluoratut yhdisteet (PFOS ja PFOA)	-
Lääkeaineita, esim. triklosaani, diklofenaakki, fluorokinoloni	-
Palonestoaineet (PBD E)	-
Kuluttajatuotteissa esiintyviä haitallisia yhdisteitä, esim. DEHP	-
Dioksiinit	-
Furaanit	-

Laatulannoite2.0 ehdotettu riskiperusteinen orgaanisten haitta-aineiden analysointi Laatulannoitteesta, kun Laatulannoite on liete-, biojäte-, viherjäte tai agribiomassapohjainen. X=näistä analyysit on otettava vuosittain

Laatulannoite2.0	Laatulannoite2.0 raja-arvo (tuotteille)	Liete	Biojäte	Viherjäte	Maatalouden biomassat

Pah (16)	6	X	X	X	
Perfluorioktaanihappo (pfoa), sen suolat ja pfoa:n kanssa samankaltaiset yhdisteet	1	X	(x)		
Perfluorioktaanisulfonihappo (pfos) ja sen johdannaiset	10	X			
Perfluoriheksaanisulfonihappo (pfhxs), sen suolat ja pfhxs:n kanssa samankaltaiset yhdisteet	1	X	(x)		(x)
Polyklooratut bifenyylit (pcb)	0,2	X			
Dehp/flataatit	50	X	X		
Lääkeaineet	-	X	(x)		(x)
Dioksiinit?		?		?	
Furaanit?		?		?	
Tetra-, penta-, heksa- hepta- ja dekabromidifenyylieetteri (bde)?	10 mg/kg	?			

Mikäli jokin parametrin arvo ylittää laatujärjestelmän asettaman laatuvaatimuksen raja-arvon yksittäisessä analyysissä, tulee parametrin kolmen viimeisen analyysin keskiarvon alittaa kyseessä oleva raja-arvo.

Jos jokin testattavista ainesosista tai tuoteluokista ei täytä yhtä tai useampaa ainesosille tai tuoteluokille määriteltyä sovellettavia rajoja, on laadunhallinnasta vastaavan henkilön:

- yksilöitävä selkeästi vaatimustenvastaiset Laatulannoitteet ja niiden varastointipaikka,
- analysoitava vaatimustenvastaisuuden syyt ja toteutettava tarvittavat toimet sen toistuvuuden estämiseksi,
- kirjattava laatujärjestelmään (V21) käsitelläänkö Laatulannoite uudelleen vai hävitetäänkö se.

✓ **Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio:** Valmistaja toimittaa analyysitulokset järjestelmän ylläpitäjälle kuukauden kuluessa näytteiden tulosten saapumisesta Excel- ja pdf-muodoissa. Dokumentaatio liitetään osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Laatulannoitteista analysoitavat orgaaniset haitta-aineet ja seurantatiheys', V12).

2. HIILIJALANJÄLKI

V13 HIILIJALANJÄLJEN PÄIVITTÄMINEN VUOSITTAIN

Valmistaja tarkastaa ja päivittää tarvittaessa hiilijalanjälkilaskelman vuosittain sisäisen auditoinnin yhteydessä. Valmistaja pyrkii vähentämään tuotannossaan syntyviä hiilidioksidipäästöjä. Hiilijalanjälki määritetään Laatulannoitelle ilmastolannoite.fi laskuria hyödyntäen. Päivitetty laskelma toimitetaan järjestelmän ylläpitäjälle, joka tarkastaa sen. Järjestelmän ylläpitäjällä on velvollisuus tarvittaessa antaa ohjeita ja hiilijalanjälkilaskurin käytöstä.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Päivitetty Excel laskelma toimitetaan järjestelmän ylläpitäjälle kuukauden kuluessa sisäisen auditoinnin toteutettua. Dokumentaatiosta tulee ilmetä tiedot tehdyistä muutoksista (versiohistoria). Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, Hiilijalanjälki, V13).

3. LAATUJÄRJESTELMÄÄ TÄSMENTÄVÄT VAATIMUKSET

Laadunseurannan vaatimukset voidaan liittää osaksi valmistajan laatujärjestelmää (ml. ISO 9001 ja ISO 14001). On varmistettava, että Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset voidaan tunnistaa yrityksen omasta laatujärjestelmästä.

Dokumentointi: Kaikki perusedellytykset, vaatimukset ja määräykset on kirjattava järjestelmällisesti ja täsmällisesti kirjallisiksi ohjelmiksi, menettelyiksi ja ohjeiksi laatujärjestelmään ja laatujärjestelmän dokumenttikirjastoon. Tiedot on pidettävä ajan tasalla.

V14 JOHTAJUUS JA SITOUTUMINEN

Johtajuus ja johdon sitoutuminen ovat vaikuttavan ja tehokkaan Laatulannoite-järjestelmän kivijalkoja. Järjestelmässä korostuu työntekijöiden osallistuminen toiminnan kehittämiseen.

Organisaation ylemmän johdon on sitouduttava ja osoitettava sitoutumisensa henkilöstölle Laatulannoite-järjestelmän toteuttamisessa, sen vaikuttavuudessa ja jatkuvassa kehittämisessä. Sitoutuminen osoitetaan henkilöstölle viestittämällä asiakasvaatimusten, lakisääteisten ja Laatulannoite-järjestelmän vaatimusten tärkeydestä.

Johdon tehtävänä on varmistaa, että:

- Käytettävissä on riittävät resurssit (henkilöstö, infrastruktuuri, laitteistot) tehokkaan laatujärjestelmän luomiseksi ja toteuttamiseksi,
- järjestelmä kattaa sille asetut vaatimukset ja että se säilyy yhtenäisenä muutoksienkin yhteydessä,
- käyttöön otetaan asianmukaiset organisaation sisällä ja ulkopuolella tapahtuvaa viestintää koskevat menettelyt ja että laadunhallinnan tehokkuuden osalta toteutetaan viestintää.

Johdon työvälineitä Laatulannoite-järjestelmän jatkuvassa parantamisessa ovat:

- Asetetut laatutavoitteet,
- sisäisten ja ulkoisten auditointien tulokset,
- mittarit, analyysitulokset ja niiden analysointi,
- korjaavat toimenpiteet,
- riskien ja mahdollisuuksien kartoitus ja seuranta.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Yritys on laatinut dokumentin, joka sisältää vaatimuksen mukaiset tiedot, ja dokumentti löytyy yrityksen laatujärjestelmän dokumenttikirjastosta. Dokumentaatiosta tulee ilmetä tiedot tehdyistä muutoksista (versiohistoria). Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, Johtajuus ja sitoutuminen, V14).

V15 ORGANISAATION ROOLIT, VASTUUT JA VALTUUDET

Laatujärjestelmän on kuvattava organisaation rakenne, johdon vastualueet ja toimivalta tuotteiden laadun osalta. Laatujärjestelmässä on nimitettävä vastuuhenkilö tai -henkilöt. Laatulannoite-järjestelmävastuu on henkilön yksi vastuu muiden tehtävien ja vastualueiden ohella. Isommassa organisaatioissa voi olla nimitettyjä laatupäälliköitä tai laatuvaastavia, jotka vastaavat Laatulannoite-järjestelmästä. Valtuuksien jakaminen ei poista ylimmän johdon vastuuta koko järjestelmästä.

Ohjeet organisaation rakenteen määrittämiseen: Nimettävä organisaation hallinnosta jäsen, joka on vastuussa, että

- o laadunhallintaprosessit vahvistetaan, hyväksytään ja pannaan täytäntöön ja niitä pidetään yllä,
- o valmistajan ylemmälle johdolle raportoidaan laatujärjestelmän toimivuudesta ja parantamistarpeista,
- o valmistajan organisaatiossa lisätään tietoisuutta kuluttajien tarpeista ja lakisääteisistä vaatimuksista ja että henkilöstö on tietoinen laadunhallintavaatimusten merkityksestä ja tärkeydestä lakisääteisten ja Laatulannoite-järjestelmän vaatimusten noudattamisen takaamiseksi,
- o jokainen henkilö, jonka tehtävät vaikuttavat tuotteen laatuun, saa riittävän koulutuksen ja ohjeistuksen ja
- o varmistetaan, että laatujärjestelmä säilyy eheänä kokonaisuutena, kun siihen suunnitellaan ja tehdään muutoksia.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Yritys on laatinut dokumentin, joka sisältää vaatimuksen mukaiset tiedot, ja dokumentti löytyy yrityksen laatujärjestelmän dokumenttikirjastosta. Dokumentaatiosta tulee ilmetä tiedot tehdyistä muutoksista (versiohistoria). Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä; Organisaation roolit, vastuut ja valtuudet; V15).

V16 KUVAUS VALMISTUKSESTA, LAADUNVALVONNASTA JA LAADUNVARMISTUKSESTA

Laatujärjestelmän on katettava valmistusta, laadun valvontaa ja laadunvarmistusta koskevat tekniikat, prosessit ja järjestelmälliset toimet. Laadun valvonnan on katettava **ainesosa- ja tuoteluokkakohtaisten vaatimusten valvonta/seuranta**. Näitä ovat mm. stabiilisuus, haitalliset aineet/patogeenit sekä ravinnepitoisuus ja muiden ominaisuuksien täytyminen valmiissa tuotteessa.

Yleinen kuvaus ja tekniset asiakirjat täsmentävät Laatulannoite-järjestelmän mukaisia vaatimuksia kattaen lannoitevalmisteen suunnittelun, valmistuksen ja käyttötarkoituksen siinä määrin kuin se on olennaista arvioinnin kannalta.

Valmistuksen, laadun valvonnan ja laadunvarmistuksen kuvauksien on mahdollisuuksien mukaan sisällettävä ainakin seuraavat osatekijät:

- Laatulannoitteen nimi
- Kuvaus tuotteesta
- Lannoitevalmisteen tuoteluokka ja käyttötarkoitus
- Käytetyt ainesosaluokat
- Kuvaus valmistusprosessista ja laadunvalvonnasta prosessin eri kohdissa
- Laatulannoitteen vuotuinen käsittelymäärä ja erän koko
- käytössä olevat muut standardit

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Yritys on laatinut dokumentin, joka sisältää vaatimuksen mukaiset tiedot, ja dokumentti löytyy yrityksen laatujärjestelmän dokumenttikirjastosta. Dokumentaatiosta tulee ilmetä tiedot tehdyistä muutoksista (versiohistoria). Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoitejärjestelmä; Kuvaus valmistuksesta, laadunvalvonnasta ja laadunvarmistuksesta; V16).

V17 LAATUTAVOITTEIDEN ASETTAMINEN

Valmistajan on asetettava laatujärjestelmäänsä toiminnalleen ja prosesseilleen seurattavia tavoitteita sekä määritettävä toimenpiteet, joilla tavoitteet saavutetaan. Asetetuista tavoitteista on säilytettävä dokumentoitua ja tarkoituksenmukaisesti ylläpidettyä tietoa. Tavoitteiden toteutumista ja kehitystä seurataan muun muassa auditointien yhteydessä.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Yritys on laatinut dokumentin, joka sisältää vaatimuksen mukaiset tiedot, ja dokumentti löytyy yrityksen laatujärjestelmän dokumenttikirjastosta. Dokumentaatiosta tulee ilmetä tiedot tehdyistä muutoksista (versiohistoria). Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoitejärjestelmä, Laatutavoitteiden asettaminen, V17).

V18 ORGANISAATION HENKILÖSTÖN PÄTEVYYS

Organisaatiossa on varmistettava, että henkilöstöllä, jotka vaikuttavat Laatulannoitteelle ja tuotannolle asetettujen vaatimusten täyttymiseen, on tarvittava pätevyys tehtäviensä hoitamiseen. Laitoksella on saatavilla toimintaohjeet laadun tarkkailulle. Laadunhallinnasta vastaava perehdyttää henkilöstön ja uudet työntekijät Laatulannoite-järjestelmän vaatimuksiin ja laatujärjestelmään. Henkilöstön on tiedettävä työtehtävänsä merkitys tuotannossa sekä oman työnsä merkitys vaatimusten täyttämässä. Organisaation laatujärjestelmässä ylläpidetään tietoa henkilöstön pätevyyteen liittyvistä selvityksistä, ja vaatimuksen täytyminen todennetaan laatujärjestelmällä.

Laadunhallinnasta vastaava henkilö suorittaa Laatulannoite-järjestelmän ylläpitäjän järjestämän koulutuksen näytteenotosta. Vaatimuksen täytyminen todennetaan laatujärjestelmällä.

Laatujärjestelmän taustaorganisaatio voi järjestää koulutuksia, tuottaa julkaisuja tai markkinointimateriaaleja, joista perittävät maksut määritellään tapauskohtaisesti.

- ✓ **Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio:** Yritys on laatinut dokumentin, joka sisältää vaatimuksen mukaiset tiedot, ja dokumentti löytyy yrityksen laatujärjestelmän dokumenttikirjastosta. Laatupöytäkirjat henkilöstön pätevyyteen liittyvistä selvityksistä on liitetty osaksi laatujärjestelmää. Dokumentaatiosta tulee ilmetä tiedot muutoksista (versiohistoria). Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, Organisaation henkilöstön pätevyys, V18).

V19 LAKISÄÄTEISTEN JA MUIDEN VELVOITTEIDEN MÄÄRITTÄMINEN JA SEURAAMINEN

Laatumerkin haltija kuten kaikki muutkin toimijat ovat velvollisia noudattamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja seuraamaan muutoksia. Voimassa olevan lainsäädännön ja ympäristöluvan noudattaminen tarkistetaan ulkoisen auditoinnin yhteydessä.

Organisaation on luotava menettelytavat, joilla se määrittää ja pitää saatavilla lannoitteiden valmistukseen liittyvät lainsäädäntö- ym. vaatimukset ja sen, miten näistä vaatimuksista tiedotetaan ja vaatimuksia sovelletaan organisaatiossa. Lainsäädännön seuranta voidaan ulkoistaa.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen: Yritys on laatinut dokumentin, joka sisältää vaatimuksen mukaiset tiedot, ja dokumentti löytyy yrityksen laatujärjestelmän dokumenttikirjastosta.

- ✓ **Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio:** Yritys on laatinut dokumentin, joka sisältää vaatimuksen mukaiset tiedot, ja dokumentti löytyy yrityksen laatujärjestelmän dokumenttikirjastosta. Dokumentaatiosta tulee ilmetä tiedot muutoksista (versiohistoria). Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, Lakisäätteisten ja muiden velvoitteiden määrittäminen ja seuraaminen, V19).

4. SUORITUSKYVYN ARVIOINTI

Laadun toteutumista ja laatujärjestelmän toiminnan tehokkuutta valvotaan jatkuvalla laaduntarkkailulla sekä laatujärjestelmän sisäisen ja ulkoisen auditoinnin aikana tehtyjen laatuöytäkirjojen eli asiakirjojen avulla.

V20 LAATUPÖYTÄKIRJAT: DOKUMENTOIDUN TIEDON LUOMINEN, PÄIVITTÄMINEN JA TIEDON HALLINTA

Laatujärjestelmän on katettava valmistajan laatuöytäkirjat, kuten analyysiraportit, tarkastusraportit ja testaus- ja kalibrointitiedot, asianomaisen henkilöstön pätevyyteen liittyvät selvitykset jne. Niistä on ilmentävä tiedot valmistuksen aikana ja sen jälkeen tehtävät tarkastukset, testit ja analyysit sekä niiden suoritusaiheet. Tiedot on pidettävä ajan tasalla.

Analyysituloksien ja -raporttien on pystyttävä osoittamaan ainesosaluokkien tehokasta valvontaa ja arviointia sekä ainesosaluokkien ja tuoteluokkien tuotantoa ja varastointia kuten myös sen, että ne ovat tämän Laatulannoite-järjestelmän ja lainsäädännön asiaankuuluvien vaatimusten mukaisia. Laadun valvonnan on katettava **ainesosa- ja tuoteluokkakohtaisten vaatimusten valvonta/seuranta.** Näitä ovat mm. stabiilisuus, haitalliset aineet/patogeenit sekä ravinnepitoisuus ja muiden ominaisuuksien täyttyminen valmiissa tuotteessa.

Jokaisen laatuöytäkirjan on oltava helppolukuinen ja saatavilla kaikissa asiaankuuluvissa käyttöpaikoissaan. Laatuöytäkirjojen dokumenttikirjastosta koostetaan yhteenveto, josta selviää kunkin vaatimuksen mukaisen laatuöytäkirjan säilytyspaikka organisaatiossa. Vanhentuneet versiot on poistettava nopeasti niiden kaikista yleisistä käyttöpaikoista.

Laatulannoitteen valmistaja on velvollinen toimittamaan vuosittain sisäisen tai ulkoisen auditoinnin toteutettuaan laatuöytäkirjat järjestelmän ylläpitäjälle. Valmistajan laatuöytäkirjojen avulla on voitava tulkita johdonmukaisesti valmistajan laatuohjelmia, -käsikirjoja, -ohjeita, -suunnitelmia, ja -tallenteita. Laatuöytäkirjojen avulla on voitava osoittaa ainesosaluokkien tehokas valvonta sekä ainesosa- ja tuoteluokkien tuotanto ja varastointi sekä niiden Laatulannoitteen vaatimusten mukaisuus.

✓ **Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio:** Yritys on laatinut Laatulannoite-järjestelmän vaatimusten mukaiset laatuöytäkirjat sekä koosteen laatuöytäkirjojen säilytyspaikoista Laatulannoite-järjestelmän dokumenttikirjastoon. Dokumentaatiosta tulee ilmetä tiedot muutoksista (versiohistoria). Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatuöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, Laatuöytäkirjat, V20).

V21 SISÄINEN AUDITOINTI

Valmistajan on laadittava Laatulannoite-laaturjärjestelmän vaatimusten noudattamisen todentamiseksi **vuotuinen** sisäisen auditoinnin ohjelma hyödyntäen sisäisen auditoinnin tarkastuslistaa (liite 4). Sisäisestä auditoinnista koostetaan yhteenvetoraportti, joka toimitetaan järjestelmän ylläpitäjälle. Ennalta laaditun auditointisuunnitelman mukaisesti valmistaja voi toteuttaa vuoden sisällä auditoinnin osissa ja painottaa kullakin auditointikerralla tiettyä osa aluetta. Seuraavan vuoden alustava auditointisuunnitelma liitetään osaksi sisäisen auditoinnin raportointia.

Auditoinnissa tarkistetaan, onko Laatulannoite-järjestelmä:

- ylläpidetty ja otettu käyttöön
- vastaako se Laatulannoite-järjestelmässä sovellettavia vaatimuksia
- vastaako järjestelmä edelleen organisaation itsensä asettamia vaatimuksia, ja
- onko järjestelmällä vaikuttavuutta eli saavutetaanko sen avulla haluttuja tuloksia?

Säännöt sisäiselle auditoinnille:

- otettava käyttöön ja dokumentoitava menettely niiden vastuiden ja vaatimusten määrittelemiseksi, jotka liittyvät sisäisen auditoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen, merkintöjen laatimiseen ja tuloksista raportointiin,
- laadittava raportti, jossa yksilöidään laaturjärjestelmän vaatimustenvastaisuudet; kaikista korjaavista toimista on raportoitava. Seuraavan vuoden alustava auditointisuunnitelma liitetään osaksi sisäisen auditoinnin raportointia. Sisäistä auditointia koskevat merkinnät on liitettävä laadunhallinta-asiakirjoihin,
- asetettava etusijalle ulkoisessa auditoinnissa havaitut vaatimustenvastaisuudet;
- auditoinniksi ei saa tarkastaa omaa työtään,
- auditoitavasta alueesta vastaavan johdon varmistettava, että tarvittavat korjaavat toimet toteutetaan ilman aiheutonta viivytystä,
- jonkin toisen laadunhallintajärjestelmän puitteissa toteutettava sisäinen auditointi voidaan ottaa huomioon edellyttäen, että sitä täydennetään tämän laaturjärjestelmän vaatimusten auditoinnilla.

Sisäisen auditointi voidaan toteuttaa vertaisauditointina, jossa toisen organisaation edustaja toimii auditoinniksi. Vertaisauditoinniksi voi olla toinen biolaitos, konsultti tai vastaava taho, jolla on toimiala tuntemus.

Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio: Valmistaja tulee toimittaa sisäisen auditoinnin raportti yhden kuukauden kuluessa järjestelmän ylläpitäjälle, raportissa tulee ilmetä toimenpidesuunnitelma mahdollisten korjausten toteuttamisen aikataulusta ja sisäisistä vastuutuksista sekä alustava suunnitelma seuraavan vuoden auditoinnista. Dokumentaatio liitetään osaksi valmistajan laaturpöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laaturpöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Sisäinen auditointi', V21).

V22 ULKOINEN AUDITOINTI JA NÄYTTEENOTTO

Valmistajan on toteutettava Laatulannoite-laaturjärjestelmän vaatimusten noudattamisen ja järjestelmän riippumattomuuden todentamiseksi ulkoisen auditoinnin ohjelma, jonka dokumentointi liitetään osaksi valmistajan laaturpöytäkirjoja. Ulkoisen auditoinnin yhteydessä ulkoinen auditoinniksi ottaa näytteet

Laatulannoitteesta vaatimusten V8-V12 mukaisesti. Ulkoinen auditointi tehdään laatumerkin käyttöönoton yhteydessä, minkä jälkeen auditointi on tehtävä 3 vuoden välein, mikäli raaka-aineissa tai prosessissa ei tapahdu merkittäviä muutoksia.

Laatulannoite-järjestelmässä on asetettu vaatimuksia ulkoiselle auditoijalle (A1).

Säännöt ulkoiselle auditoinnille:

- Ulkoisen auditoinnin yhteydessä otetaan ulkoisen auditoijan toimesta näytteet Laatulannoitteesta. Ulkopuolisen näytteenottajan analyysitulokset toimitetaan järjestelmän ylläpitäjälle.
 - Ruokaviraston toimesta kerätty ja analysoitu näyte voidaan laskea mukaan järjestelmän ulkoiseen näytteenottoon. Tällöin ulkoisen auditoinnin yhteydessä ei oteta näytteitä. Valmistajan tulee sopia Ruokaviraston kanssa, että Ruokavirasto ottaa myös laatujärjestelmän edellyttämät näytteet. Analyysitulosten tulee olla samalta vuodelta, kuin ulkoisen auditoinnin toteutus.
- Valmistajan on sallittava ulkoiselle auditoijalle arviointia varten pääsy tuotanto-, tarkastus-, testaus- ja varastotiloihin sekä toimitettava auditoijalle kaikki tarvittavat tiedot, erityisesti:
 - laatujärjestelmää koskevat asiakirjat,
 - laatupöytäkirjat, kuten tarkastusraportit ja testaus- ja kalibrointi- tiedot ja asianomaisen henkilöstön pätevyyteen liittyvät selvitykset.
- Ulkoinen auditoija voi tehdä ennalta ilmoittamatta käyntejä valmistajan luo. Käyntien aikana auditoija voi tarvittaessa tehdä tai teettää tuotetestejä laatujärjestelmän asianmukaisen toiminnan todentamiseksi. Ulkoisen auditoijan on toimitettava valmistajalle kertomus käynnistä sekä testiraportti, jos testejä on suoritettu.
- Kriittisten vaatimusten osalta sovitaan toimeenpanosta ja seurannasta erikseen ylläpitäjän kanssa ja ne on toteutettava 30 pv sisällä ulkoisesta auditoinnista. Ei-kriittisten vaatimusten osalta toimeenpano sisällytetään osaksi sisäistä auditointia. Kriittisiä toimenpiteitä ovat lakisääteisetveloitteet ja niiden saattaminen kuntoon.
- Ulkoinen auditointi on tarpeen tehdä uudelleen, jos prosessissa tapahtuu merkittävä muutos.

✓ **Vaatimuksen täyttämisen osoittaminen ja dokumentaatio:** Valmistaja tulee toimittaa ulkoisen auditoinnin pdf-raportti yhden kuukauden kuluessa järjestelmän ylläpitäjälle ja kolmen kuukauden kuluessa toimenpidesuunnitelma mahdollisten korjausten toteuttamisen aikataulusta ja sisäisistä vastuutuksista. Valmistaja toimittaa ulkoisen näytteenoton analyysitulokset Excel- ja pdf-muodoissa järjestelmän ylläpitäjälle kuukauden kuluessa analyysitulosten saapumisesta. Dokumentaatio liitetään osaksi valmistajan laatupöytäkirjoja. Dokumentaatio on eritelty valmistajan laatupöytäkirjojen dokumenttikirjastossa asianmukaisesti (Sisältäen tiedot: Laatulannoite-järjestelmä, 'Ulkoinen auditointi ja näytteenotto', V22).

JÄRJESTELMÄN SÄÄNNÖT

A1 VAATIMUKSET ULKOISELLE AUDITOIJALLE

Ulkoinen auditoija edustaa asian osaavaa ja puolueetonta tahoa:

- joka on ISO 14001:2015 ympäristöjärjestelmän, ISO 9001:2015 laatujärjestelmän sertifiointiin akreditoitu toimija TAI
- ohjausryhmä voi harkintansa mukaan ja laatukomitean esityksestä hyväksyä myös muita tahoja, jolla on riittävä toimialaosaaminen ja lannoitevalmisteisiin liittyvän lainsäädännöntuntemus.

Ulkoinen auditoija **sitoutuu** suorittamaan auditoinnin järjestelmän ylläpitäjän järjestämän koulutuksen laatujärjestelmän vaatimuksista ja säännöistä. Ulkoinen auditoija voi käyttää auditoinneissa hyväksi laatujärjestelmän ylläpitäjän laatimaa pöytäkirjapohjaa ja tarkistuslistaa. Ulkoisen auditoijan tulee olla suorittanut lakisääteiset työeläke- ja vakuutusmaksut ja muut työnantajavelvoitteet sekä verot/verovelat. Ulkoisen auditoijan on toimitettava auditoinnista kertomus valmistajalle.

Auditointi voidaan tehdä myös muiden laatujärjestelmien (ISO 9001, ISO 14001) auditoinnin yhteydessä, jos Laatulannoitteen vaatimukset on sisällytetty laatujärjestelmään.

A2 NÄIN KÄYTÄT LAATUMERKKIÄ OIKEIN

Laatulannoite-sertifikaatin myönnettyille ainesosaluokille/tuoteluokille valmistaja sitoutuu käyttämään Laatulannoite –merkkiä Laatukäsikirjassa kuvatulla tavalla.

Lannoitevalmisteen myyjä voi käyttää laatumerkkiä, jonka tuotteen valmistaja on sertifioinut, silloin kun myyjä myy tuotetta sellaisenaan.

Laatulannoite-merkin graafinen ohjeistus

TUNNUKSEN SUOJA-ALUE

TUNNUKSEN VÄRIT

PANTONE 7488
CMYK: C58 Y85
RGB: R124 G187 B77
Web: #7CBB4D

PANTONE 168
CMYK: C34 M75 Y90 K46
RGB: R117 G58 B27
Web: #753A1B

PANTONE 032
CMYK: M88 Y68
RGB: R232 G57 B67
Web: #E83943

TUNNUKSEN KÄYTTÖ

Värillistä tunnusta käytetään ensisijaisesti valkoisella pohjalla. Tunnus voidaan sijoittaa kuvan päälle, mutta silloin on varmistettava, että tunnuksen ja taustalla olevan kuvan välillä on riittävä kontrasti. Tummasävyisen pohjan päällä tunnuksesta käytetään valkoista versiota.

A3 SANKTIOT LAATUMERKIN VÄÄRINKÄYTÖSTÄ

Laatukomitea seuraa järjestelmän ylläpitäjän välityksellä laatumerkin haltijoiden toimintaa ja tuotteiden laatua toiminnan laadun ylläpitämiseksi. Laatujärjestelmän ohjausryhmä antaa laatukomitean esityksestä laatumerkin haltijoille erilaisia **sanktioita, mikäli laatujärjestelmän sääntöjä ei noudateta**:

1. Huomautus
2. Lisäanalyysit ja lisäselvitykset
3. Määräaikainen merkinkäytön kieltö
4. Määräaikainen erottaminen järjestelmästä
5. Lisäauditointi
6. Järjestelmäsopimuksen irtisanominen

Laatukomitea voi esittää ohjausryhmälle laatumerkin myöntämisen epäämistä harkintansa perusteella, jos toiminnanharjoittaja:

- ei toimita edellisen vuoden sisäisten auditointien raporttia tammikuun 31.päivään mennessä
- ei toimita ulkoisen auditoijan pöytäkirjaa kuukauden sisällä auditoinnista
- ei korjaa 30 pv sisällä ulkoisessa auditoinnissa havaittuja vakavia poikkeamia
- joutuu rikosoikeudelliseen prosessiin ympäristörikoksesta
- ei noudata laatukomitean asettamia sanktioita
- ei noudata merkin myöntämisen maksuperusteita
- laiminlyö muita sopimusehtoja, jotka on määritelty toiminnanharjoittajan ja laatujärjestelmän ylläpitäjän välisessä sopimuksessa
- käyttää laatumerkkiä väärin.

Ennen laatumerkin epäämistä laatukomitea voi harkintansa perusteella esittää ohjausryhmälle **toiminnanharjoittajan määräaikaisesti tai pysyvää erottamista järjestelmästä tai** antaa toiminnanharjoittajalle:

- huomautuksen ja mahdollisuuden korjaaviin toimenpiteisiin
- vaatimuksen lisäanalyyseistä/auditoinneista/selvityksestä
- määräaikaisen merkinkäyttökiellon.

Järjestelmän ylläpitäjä ei saa toimittaa hakijan tai hakijan tuotteen tunnistettavia tietoja laatumerkin hakuprosessin aikana eteenpäin laatukomitealle.

Laatujärjestelmän mukaisen **laatumerkin väärinkäytöllä tarkoitetaan** seuraavia toiminnanharjoittajan laiminlyöntejä:

- merkin käyttö järjestelmään kuulumattomaan tuotteeseen
- merkin käyttö tuotteeseen, joka ei täytä laatuvaatimuksia
- laatujärjestelmä joko puuttuu tai on puutteellinen
- ulkoisen auditoinnin havaitsemia puutteita ei korjata järjestelmän edellyttämässä aikataulussa 30 pv sisällä
- maksamattomat jäsenmaksut
- laatumerkin tahallinen toistuva väärinkäyttö.

A4 MAKSUT JÄRJESTELMÄN YLLÄPITÄJÄLLE

Valmistajan tulee maksaa seuraavat maksut laatujärjestelmän ylläpitäjälle:

Hakemusmaksu

Hakemusmaksu maksetaan kertamaksuna ennen hakuprosessin ensimmäisen vaiheen yhteydessä ennen ulkoista auditointia. Maksun tarkoituksena on kattaa hakuprosessista aiheutuneet kustannukset. Hakemusmaksun suuruus on 700 €.

Vuosimaksu

Laatumerkin haltijat maksavat vuosimaksun, joka perustuu sertifioidun tuotteen vuosittaiseen valmistusmäärään ja on suuruudeltaan 0,20 €/tn.

Muut maksut

Laatujärjestelmän ylläpitäjä voi järjestää esimerkiksi koulutuksia, tuottaa julkaisuja tai markkinointimateriaalia, joista voidaan periä maksuja. Lisäksi järjestelmän jäsenyrityksissä voidaan järjestää mittauskampanjoita esimerkiksi vertailutiedon keräämistä varten.

Laatujärjestelmän ohjausryhmä vahvistaa kaikki em. maksut ja päättää niihin mahdollisesti tehtävistä tarkistuksista.

A5 SUORAAN HAKIJALLE TULEVAT MAKSUT

Laatujärjestelmän edellyttämien näytteenottojen, analyysien ja ulkoisen auditoinnin kustannukset tulevat täysimittaisena hakijan maksettaviksi. Laatujärjestelmän ylläpitäjä pyrkii kilpailutuksen avulla valitsemaan kustannustehokkaat toteuttajat em. tehtäviin.

A6 JATKOKEHITYSSUUNNITELMAT

Laatulannoite-järjestelmän vaatimuksia tarkastellaan jatkuvasti ja niitä kehitetään aktiivisesti. Laatukomiteaan tehtävänä on esittää päivitysehdotuksia Laatulannoite-järjestelmästä ohjausryhmälle. Tunnistettuja jatkokehityssuunnitelmia ovat mm.:

- Tuotteen hiilijalanjäljelle saatetaan asettaa vaatimuksia. Esimerkiksi 1000 kg CO₂e per tuotettu tonni Laatulannoitetta.
- Mikromuovien osalta seurataan analytiikan kehittymistä. Laatuvaatimus mikromuoveille tullaan mahdollisesti ottamaan käyttöön, kun analytiikka on saatavilla.
- Kromi VI asetetaan tulevaisuudessa vaatimuksia, kun analytiikan kustannustaso laskee ja analyysien saatavuus paranee.
- Analyysien riskiperustaisuutta on syytä tarkastella myös jatkossa.

LIITE 1. Hakemus laatujärjestelmän jäseneksi

	Laatujärjestelmän ylläpitäjä Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Eteläranta 10, 00130 Helsinki, www.biokierto.fi	
Hakemus kierrätyslannoitevalmisteiden kansallisen laatujärjestelmän jäseneksi		
Laatumerkkiä haetaan tuotteelle/tuotteille		
Laatulanointe-sertifikaattia haetaan ainesosaluokalle/tuoteluokalle	Ainesosaluokalle:	Tuoteluokalle:
Tuotteen ainesosaluokka/ainesosaluokat*		
Tuotteen tuoteluokka**		
Tuotteen/tuotteiden valmistusmäärä tn/v		
Hakijayrityksen nimi		
Laatumerkkiä hakeva yksikkö		
Käyntiosoite		
Postiosoite		
Postinumero ja postitoimipaikka		
Internet-osoite		
Yhteyshenkilö		
Yhteyshenkilön asema yrityksessä		
Sähköpostiosoite		
Puhelin		
Haemme laatujärjestelmän jäsenyyttä. Hyväksymme laatujärjestelmän säännöt ja sitoudumme laatumerkin hakuprosessiin.		

Aika ja paikka	Yrityksen nimenkirjoitusoikeuden omaavan henkilön allekirjoitus ja nimenselvennys
-----------------------	--

*Asetuksen 964/2023 mukaan.

** Asetuksen 964/2023 mukaan. Kun sertifikaattia haetaan tuoteluokalle.

LIITE 2. Teollisuusjätevesilomake

Merkittävät teollisuuslaitokset vesihuoltolaitoksen viemäröintialueella

Vesihuoltolaitos:

Teollisuuslaitoksen nimi	Toimiala	Jätevesistä tarkkailtavat haitalliset aineet

LIITE 3: Puitesopimus Laatulannoite-sertifikaatin käyttämisestä (LUONNOS)

1 Osapuolet

Laatulannoite-järjestelmän ylläpitäjä Suomen Biokierto ja Biokaasu ry (jäljempänä "Järjestelmän ylläpitäjä") ja Laatulannoite -sertifikaatin käyttöoikeuden haltija [yritys] [y-tunnus] [osoite] (jäljempänä "Haltija"), myöhemmin yhdessä viitattuina "Osapuolet".

2 Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Tämän sopimuksen (jäljempänä "Sopimus") tarkoitus on luoda pohja Osapuolten väliselle yhteistyölle, jossa Haltija saa oikeuden käyttää tuotteidensa yhteydessä Laatulannoite-sertifikaattia tämän Sopimuksen mukaisin ehdoin kohdassa 0 kuvatulla tavalla.

Sopimuksessa ja sen liitteissä määritellään ne vaatimukset ja velvollisuudet, jotka haltijan on täytettävä sertifikaatin saamiseksi, kustannukset, joita sertifikaatin ylläpito edellyttää sekä Osapuolten oikeudet ja velvollisuudet toisiaan kohtaan sertifikaatin myöntämisen jälkeisenä aikana, kun Haltija kuuluu sertifikaattijärjestelmän alaisuuteen.

3 Sopimuksen kohde

Sopimuksen kohde on kansallinen Laatulannoitesertifikaatti (jäljempänä "Laatulannoite-sertifikaatti"), joka myönnetään kierrätyslannoitevalmisteille, joiden valmistuksessa täytetään

kansallisen laatujärjestelmän kriteerit. Haltija on hakenut Laatulannoitesertifikaattia seuraaville tuotteilleen:

[Tuote 1 sisältäen tuotekuvauksen ja yksilöinnin]

[Tuote 2 sisältäen tuotekuvauksen ja yksilöinnin]

[...]

Laatulannoitesertifikaatin myöntämisen jälkeiset maksut on käsitelty tämän Sopimuksen kohdassa **Virhe. Viitteen lähdettä ei löytynyt..**

4 Laatulannoitesertifikaatin myöntäminen

Laatulannoitesertifikaatin hakuprosessissa on kaksivaiheinen:

1 Prosessin ensimmäisessä hakemusvaiheessa Haltija täyttää haettavien tuotteiden osalta järjestelmän hakulomakkeen ja toimittaa se vaadittuine liitteineen Järjestelmän ylläpitäjälle. Hakemusvaiheessa suoritetaan myös hakemusmaksu, jota ei palauteta, vaikka Laatulannoitesertifikaattia ei myönnettäisikään.

2 Hakemusvaiheen jälkeen hakijan lopputuote, raaka-aineet ja toiminta arvioidaan erillisessä arviointiprosessissa. Arviointiprosessin kesto on noin 12 kuukautta.

Ajantasainen Hakemuslomake on 'Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset'-dokumentin liitteenä (Liite 1).

Vuoden kestävän hakuprosessin aikana Hakijan laitos auditoidaan sekä sisäisesti, että ulkoisesti ja näiden auditointien tuloksia vertaillaan keskenään. Tämän lisäksi hakuprosessin aikana suoritetaan vähintään neljä kertaa näytteenotto. Näytteenottokertojen tulee jakautua tasaisesti noin 3 kuukauden välein.

Hakemusprosessin lopuksi järjestelmän ohjausryhmä myöntää laatukomitean esityksestä sertifikaatin ja siihen liittyvän laatumerkin käyttöoikeuden, mikäli hakija täyttää hakemusprosessissa sertifikaatille asetetut ehdot.

Yksityiskohtaisempi kuvaus hakuprosessin vaiheista ja sertifikaatin myöntämiselle asetetuista ehdoista löytyvät 'Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset'-dokumentista (Liite 1).

5 Laatulannoite-merkin käyttö

Mikäli Haltijan tuotteille myönnetään Laatulannoitesertifikaatti, sitoutuu Haltija käyttämään sertifioituissa tuotteissaan Laatulannoite –merkkiä Laatukäsikirjassa kuvatulla tavalla.

6 Laatujärjestelmän organisaatio

Laatulannoite-järjestelmän organisaatio on kuvattu 'Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset'-dokumentissa ja Haltija hyväksyy ja tiedostaa organisaation, sen toimielimet tehtävineen sekä sen toimintaperiaatteet.

Mikäli Laatulannoite-järjestelmän organisaatorakenne muuttuu ja nämä muutokset kirjataan 'Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset'-dokumenttiin, soveltuvat Laatukäsikirjaan kirjatut muutokset myös tähän Sopimukseen siinä muodossa, jossa ne on kirjattu 'Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset'-dokumenttiin.

7 Laatulannoite-sertifikaatin haltijan velvollisuudet

Haltija sitoutuu osana Laatujärjestelmää seuraaviin seurantaprosesseihin, joiden avulla Järjestelmän ylläpitäjä varmistuu perusteiden sertifikaatin myöntämiseksi olevan olemassa myös jatkossa:

Oma näytteenotto neljä kertaa vuodessa mahdollisimman tasaisin väliajoin (n. 3 kuukauden välein). Laitoksissa, joiden vuotuinen tuotantomäärä ylittää 2000 tonnia, on näyte otettava jokaisesta tuotantoerästä.

Sisäinen auditointi vähintään kerran vuodessa.

Ulkoisen näytteenotto vähintään kerran vuodessa.

Ulkoisen auditointi ja näytteenotto vähintään kolmen vuoden välein tai toiminnan muuttuessa.

Tarkemmat määräykset siitä, miten näytteitä otetaan ja mitä niistä tutkitaan, sekä miten auditoinnit suoritetaan ja mitä niissä käydään läpi löytyvät 'Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset'-dokumentista. Järjestelmän ylläpitäjä pidättää oikeuden muokata seurantaprosesseja. Mikäli seurantaprosesseja muokataan niin, että ne poikkeavat tässä kohdassa mainitusta, sovelletaan 'Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset'-dokumentissa mainittuja seurantaprosesseja.

Yllä esitettyjen seurantaprosessien tulokset raportoidaan laatujärjestelmän sähköiseen tietokantaan Laatukäsikirjassa esitetyllä tavalla.

8 Järjestelmän ylläpitäjän velvollisuudet

Järjestelmän ylläpitäjän tehtävät on lueteltu Laatukäsikirjassa.

9 Salassapito, tietosuoja ja tietoturva

Järjestelmän ylläpitäjä on laatujärjestelmä organisaation ainoa taho, jolla on oikeus tarkastella Haltijan tietoja tietojärjestelmässä. Laatukomitean ja ohjausryhmän jäsenenä on mahdollisesti Haltijan kanssa kilpailevia toiminnanharjoittajia, joten niillä on oikeus käsitellä järjestelmän tietoja vain anonymisoituna.

Osapuolet vastaavat osaltaan tietosuojan ja tietoturvan lainmukaisesta järjestämisestä.

10 Immateriaalioikeudet ja niiden loukkaukset

Järjestelmän ylläpitäjä pidättää kaikki oikeudet Laatulannoite-sertifikaattiin ja Laatulannoite -merkkiin, eikä Haltija voi käyttää sitä toiminnassaan muilta, kuin tässä Sopimuksessa määritellyin osin. Haltijan on välittömästi tämän Sopimuksen päätyttyä lakattava käyttämästä Laatulannoite-sertifikaattia missään toiminnassaan.

Järjestelmän ylläpitäjä vastaa siitä, että Laatulannoite-laaturjärjestelmään kuulumisen ei vaaranna Haltijan tuotteisiin liittyviä immateriaalioikeuksia.

11 Vahingonkorvaukset

Mikäli tämän Sopimuksen Osapuoli aiheuttaa toiselle Osapuolelle vahinkoa rikkomalla Sopimuksen ehtoja, on rikkonut Osapuoli velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon täysimääräisesti Suomen vahingonkorvauslainsäädännön mukaisesti.

12 sanktiot väärinkäytöksistä

Laatukomitea seuraa Järjestelmän ylläpitäjän välityksellä sertifikaatin Haltijan toimintaa ja tuotteiden laatua. Laaturjärjestelmän ohjausryhmällä on oikeus määrätä laatukomitean esityksestä sertifikaatin Haltijalle sanktioita, mikäli laaturjärjestelmän sääntöjä ei noudateta.

Sanktioina kyseeseen tulevat, väärinkäytöksen vakavuudesta riippuen, esimerkiksi:

1. Huomautus
2. Lisäanalyysit ja lisäselvitykset
3. Määräaikainen sertifikaatin käyttökielto
4. Määräaikainen erottaminen järjestelmästä
5. Lisäauditointi
6. Järjestelmäsopimuksen irtisanominen

Tarkemmat kuvaukset sanktioista ja niihin johtavista väärinkäytöksistä löytyvät 'Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset'-dokumentista kohdasta 'Järjestelmän säännöt', A3, 'Sanktiot laatumerkin väärinkäytöstä'.

Haltija on velvollinen korvaamaan sanktioista Järjestelmän ylläpitäjälle aiheutuneet kohtuulliset kustannukset.

13 Maksut

Haltija suorittaa Järjestelmän ylläpitäjälle seuraavat maksut:

- hakemusmaksuna Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen kertamaksuna 700 euroa (jäljempänä "Hakemusmaksu").

- vuosimaksuna vuosittaisen jokaisen sertifioidun tuotteen tuotantonsa mukaisen maksun, joka Sopimuksen allekirjoitushetkellä on määritelty olevan 0,20 euroa/tuotettu tn (jäljempänä "Vuosimaksu").

Järjestelmän ylläpitäjä varaa mahdollisuuden tarkistaa Hakemusmaksun ja Vuosimaksun määräytymisperusteita vuosittain. Määräytymisperusteiden muutoksista tulee informoida Haltijaa viimeistään 60 päivää ennen Hakemusmaksun ja Vuosimaksun uusien määräytymisperusteiden voimaantuloa.

Laatujärjestelmän organisaatio voi järjestää koulutuksia, tuottaa julkaisuja tai markkinointimateriaaleja, joista perittävät maksut määritellään tapauskohtaisesti. Lisäksi järjestelmän jäsenlaitoksilla voidaan järjestää mittauskampanjoita, joista koituu kustannuksia Haltijalle, esimerkiksi vertailutiedon keräämistä varten.

14 Muut ehdot

14.1 Voimassaolo

Tämä Sopimus on voimassa toistaiseksi.

14.2 Sopimuksen irtisanominen

Tämä Sopimus on Haltijan puolelta irtisanottavissa noudattaen kuuden kuukauden irtisanomisaikaa.

Haltijalla on oikeus irtisanoa Sopimus 30 päivän irtisanomisajalla, mikäli Vuosimaksun määräytymisperuste muuttuu ja Haltija ilmoittaa irtisanomisesta 30 päivän kuluessa saatuaan tiedon Vuosimaksun määräytymisperusteen muutoksesta.

Mikäli 'Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset'-dokumenttia päivitetään tai muokataan niin, että se olennaisesti muuttaa tämän Sopimuksen ehtoja, on Haltijalla oikeus irtisanoa tämä Sopimus 30 päivän irtisanomisaikaa noudattaen. Mikäli Haltija ei käytä irtisanomisoikeuttaan 30 päivän kuluessa Laatukäsikirjan päivityksen tai muokkauksen julkaisusta, katsotaan 'Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset'-dokumentin muutosten tulevan voimaan ja tämän Sopimuksen sitovaksi osaksi.

Järjestelmän ylläpitäjällä on oikeus irtisanoa Sopimus 30 päivän irtisanomisajalla, jos Haltija laiminlyö sille asetettuja velvollisuuksia tai toiminnassaan syyllistyy sellaisiin tekoihin tai laiminlyönteihin, että Järjestelmän ylläpitäjä joutuu turvautumaan Sopimuksen kohdassa 0 ja sen alakohdissa 1-5 kuvattuihin sanktioihin eikä Haltija tästä huolimatta korjaa toimintaansa Järjestelmän ylläpitäjän edellyttämällä tavalla.

Sopimuksen irtisanomisen jälkeen Haltija sitoutuu poistamaan irtisanomisajan puitteissa kaikki tuotteet, joissa on Laatulannoite –merkki markkinoilta sekä poistamaan kaikki viittaukset Laatulannoitesertifikaatista ja Laatulannoite –merkistä tuotteistaan ja markkinointimateriaaleistaan.

14.3 Sopimuksen siirtäminen

Tätä Sopimusta ja siihen liittyviä velvollisuuksia ei voida siirtää kolmannelle osapuolelle.

14.4 Koko sopimus ja tulkinta

Tämä Sopimus liitteineen käsittää Osapuolten välisen sopimuksen ja yhteisymmärryksen kokonaisuudessaan. Mahdolliset aiemmat Osapuolten väliset sopimukset tämän Sopimuksen sääntelemissä asioissa ovat mitättömiä.

Mikäli Sopimus ja sen liitteet ovat ristiriidassa keskenään, sovelletaan ensisijaisesti tätä Sopimusta ja toissijaisesti Sopimuksen liitteitä.

14.5 Erimielisyydet ja sovellettava laki

Tähän Sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

Tästä Sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvotteluteitse tai sovinnollisesti. Osapuolet sitoutuvat neuvottelemaan tästä Sopimuksesta aiheutuneista erimielisyyksistä vähintään 30 (kolmenkymmenen) päivän ajan ensimmäisestä kirjallisesta erimielisyyttä koskevasta ilmoituksesta ennen riitakysymyksen saattamista välimiesoikeuden käsiteltäväksi.

Erimielisyydet, joista Osapuolet eivät pääse neuvotteluratkaisuun, ratkaistaan lopullisesti välimiesmenettelyssä [Kaupunki] Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti yhden välimiehen toimesta. Välimiesmenettelyn kielenä on suomi.

15 Allekirjoitukset, sopimuskappaleet ja voimaantulo

Tämä Sopimus on tehty kahtena (2) kappaleena, yksi (1) kummallekin Osapuolelle. Sopimus tulee voimaan, kun molemmat Osapuolet ovat sen allekirjoittaneet.

[Paikka] [päivämäärä]

[Järjestelmän ylläpitäjä] [Haltija]

LIITTEET

Liite 1 Laatulannoite-järjestelmän vaatimukset-dokumentti

LIITE 4. Sisäisen auditoinnin tarkastuslista

Sisäisen auditoinnin tarkastuslista käydään läpi hakuvaiheen sisäisessä auditoinnissa. Myöhemmissä vaiheissa tarkastuslistaa voidaan muokata organisaation ja tuotteen vaatimusten sekä laatutavoitteiden pohjalta.

Yrityksen tiedot ja auditoijat:		pvm.	
		Tavoitteiden täytyminen	Perustelut/kommentit
Laatujärjestelmän toteutuminen	Laitoksella on ajantasainen laatujärjestelmä.		
	Toimintaa koskevaan lainsäädäntöön on tullut merkittäviä muutoksia edellisen ulkoisen tai sisäisen auditoinnin jälkeen.		
	Toimintaa koskeva lainsäädäntö ja viranomaisohjeistus on tiedossa/saatavilla.		
	Toiminnassa on tehty muutoksia edellisen auditoinnin jälkeen.		

	Tarvittavat toimenpiteet on tehty ulkoisessa auditoinnissa havaittujen poikkeamien korjaamiseksi.		
	Sisäinen auditointi on tehty vähintään 1 krt/v. ja tästä on laadittu pöytäkirjat laatujärjestelmän vaatimusten mukaan.		
	Tarvittavat toimenpiteet on tehty sisäisessä auditoinnissa havaittujen poikkeamien korjaamiseksi.		
	Sisäisen auditoinnin tulosten yhteenveto tai pöytäkirjat on toimitettu yhden kuukauden kuluttua auditoinnista järjestelmän ylläpitäjälle.		
	Ulkoisen auditoinnin yhteydessä on toteutettu ulkoisen auditoijan toimesta ulkopuolisen näytteenottajan ottama analyysi.		
	Laitoksen omilla näytteenottajilla on tehtävään sopiva pätevyys.		
	Laitoksen avainhenkilöt on perehdytetty laatujärjestelmän vaatimuksiin.		
YHTEENVETO			
LAITOKSEN YLEISTIEDOT			
Laitosalue ja kulkuväylät (KIERROS)	Laitoksen aukioloajat ja yhteystiedot ovat nähtävillä alueelle saavuttaessa.		
	Portilla on näkyvillä kartta laitosalueesta.		
	Vastaanotto- ja varastoalueet on merkitty selkeästi.		
	Laitosalue on asianmukaisesti aidattu.		
	Käsittelyalue ja kulkuväylät on päällystetty.		
	Kulkuväylien ja alueen kapasiteetit ovat riittävät.		
	Toiminnassa syntyvien vuoto- ja valumavesien käsittely on asianmukaista.		
YHTEENVETO			
Laitteistot, tilat ja henkilökunta	Käytössä oleva laitteisto on toimintaan soveltuva.		
	Laitoksella on puhtaanapito- ja kunnossapitosuunnitelma.		
	Laitos on siisti. (KIERROS)		
	Vastuut (esim. laadunvalvonta, hygienia) on selkeästi ilmoitettu.		
	Työvaatteet ja henkilösuojaimet ovat saatavilla. (KIERROS)		

	Henkilöstölle on järjestetty lakisääteinen työterveyshuolto.		
	Laitoksella on toimistotila dokumentointia ja hallinnointia varten.		
	Tuholaistilanne (jyrsijät, linnut, hyönteiset) on hallinnassa.		
	Miten torjuntatoimet on dokumentoitu?		
YHTEENVETO			
Raaka-aineiden vastaanotto, varastointi ja prosessointi	Raaka-aineet voidaan vastaanottaa ja varastoida erikseen, jos tuotteen valmistus niin edellyttää. (KIERROS)		
	Varastointiin soveltumaton materiaali (esim. erilliskerätty biojäte) prosessoidaan päivittäin.		
	Auditoinnin aikana todettiin raaka-aineiden varastoinnin olevan kunnossa. (KIERROS)		
	Häiriötilanteessa on käytettävissä sopivaa varastointitilaa ja myös varakapasiteettia (esim. toisissa laitoksissa).		
	Erilaiset materiaalit sekoitetaan.		
	Sekoitusprosessi on toimiva ja hyväksyttävä.		
	Sekoitusprosessit ovat hallittuja ja seossuhteet voidaan toteuttaa riittävällä tarkkuudella lopputuotteen tasalaatuisuuden varmistamiseksi.		
	Materiaalien koostumuksista (esim. seokset, kosteus, tasalaatuisuus) on olemassa tiedot.		
YHTEENVETO			
LAADUNHALLINTA			
Raaka-aineiden laatu	Laitoksella on valvottu ajoneuvovaaka.		
	Vastaanotossa noudatetaan laatujärjestelmää (mm. vastaanoton kaupalliset asiakirjat, vastaanotettaessa tarkistettavat asiat, tarvittava näytteenotto).		
	Toimintaohje epäpuhtauksien määrän vähentämiseksi on ajan tasalla ja organisaation jäsenet ovat tietoisia toimintaohjeesta. Toimintaohjeeseen on laadittu suunnitelma siitä, miten estetään laadultaan ja koostumukseltaan soveltumattomien raaka-aineiden pääsy lopputuotteeseen.		
	Uusien raaka-aineiden soveltuvuuden arvioinnista on olemassa ohjeet ja kriteerit.		

	Raaka-aineiden jäljitettävyys on todennettavissa.		
	Jätevesilietteen vastaanottosopimuksissa on huomioitu seuraavat:		
	a) jätevesilietteen tuottajat ovat laatineet teollisuusjätevesisopimukset teollisten toimijoiden kanssa.		
	b) jätevedenpuhdistamot tai lietteen toimittajat toimittavat laitokselle tiedot lietteen haitallisten metallien pitoisuuksista.		
	c) lietteen haitallisten metallien pitoisuudet ovat säädösten edellyttämässä rajoissa.		
YHTEENVETO			
Tuotantoprosessin valvonta (KIERROS)	Voimassa oleva toimintakaavio, layout, aumakartta tms. on esillä.		
	Käyttötiedot tallennetaan ja eräkohtaiset tiedot saadaan säännöllisesti.		
	Erät on nimetty ja kirjattu.		
	Eri virrat ovat jäljitettävissä dokumentaation perusteella.		
	Mittalaitteet on kalibroitu/tarkastettu (esim. lämpömittarit, pH, virtausmittarit).		
	Prosessin vaarojen arviointi on tehty HACCP-menettelyn mukaisesti.		
	Keskeisiä prosessiparametreja mitataan.		
	Mittausten tulokset ja niiden ajankohdat on dokumentoitu laatujärjestelmään.		
	Em. tiedot säilytetään 5v.		
	Hygienisoinnin varmistamiseen käytettävät parametrit on kirjattu laatujärjestelmään (laitostyyppi huomioiden):		
	- hygienisoinnin lämpötila		
	- hygienisoinnin kesto aika		
	- hygienisoinnin paine		
	- käytettävät kemikaalit ja niiden määrät		
Ristiinkontaminoituminen on estetty käsittelyn ja käsittelemättömän jätteen sekä hygienisoidun ja hygienisoimattoman tuotteen välillä (esim. ei käytetä samoja pyöräkuormaajia, ilman ja nesteiden pääsy likaiselta puolelta puhtaalle puolelle on estetty).			
YHTEENVETO			
Hajupäästöt	On tehty toimenpiteitä hajupäästöjen ehkäisemiseksi.		
	Mitä toimenpiteitä?		
	Hajupäästöjen ehkäiseminen huomioidaan laitoksen operoinnissa (esim. aumoja ei käännetä tuulen ollessa asutukseen päin).		

	Hajupäästöt ja niiden vaihtelu ovat ympäristöluvan määräysten mukaisia (hajuyksiköt ja ammoniakki).		
	Mahdollinen biosuodin tai muu puhdistuslaitteisto toimii kunnolla.		
	Havaitut päästöt (esim. pöly, kaasumaiset tai nestemäiset päästöt) on kirjattu.		
YHTEENVETO			
Kohdennetut kysymykset: mädätys	Mädättämöön syötettävän ja sieltä poistettavan materiaalin määrää mitataan jatkuvatoimisesti ja reaaliaikaisesti.		
	Vaahdon muodostuminen mädättämössä pystytään estämään.		
	Mädätteen ominaisuuksia (väri, kuiva-ainemäärä) seurataan säännöllisesti.		
	Kaasun virtaamaa ja laatua mitataan reaaliaikaisesti.		
	Poistoilmajärjestelmän optimaaliselle toiminnalle on varmistusjärjestelmä.		
YHTEENVETO			
Kohdennetut kysymykset: laitoskompostointi (KIERROS)	Laitoksella on tunneleiden/reaktoreiden ajo-ohjelma.		
	Panosten viipymääjat kirjataan.		
	Panosten kasteluajat ja kasteluveden määrät kirjataan.		
	Ilmastusilman määrä/paine kirjataan.		
	Tunneleissa/reaktoreissa on jatkuvatoiminen lämpötilan mittaus.		
	Tunneleissa/reaktoreissa on tulo- ja poistoilman lämpötilan mittaus.		
	Ilmastusilman määrää säädetään kompostimassan lämpötilan kehityksen perusteella.		
	On varmistettu, että likaista ilmaa tai vettä ei pääse hygienisoituun/hygienisoitavaan kompostimassaan.		
YHTEENVETO			
Kohdennetut kysymykset: jälkikypsytyks ja aumakompostointi	Kääntökertoihin on ohjeistus.		
	Kääntöjen lukumäärä kirjataan hygienisoinnin aikana.		
YHTEENVETO			
TUOTANTOPROSESSIN VALVONTA JA LOPPUTUOTE			
Lopputuotteen laadunvarmistus	Laatujärjestelmän edellyttämät näytteenotot on sisällytetty näytteenottosuunnitelmaan.		

	Omat laadunvalvontanäytteet on otettu väh. 4 krt/v (tai joka erässä laitoksissa, jotka tuottavat <2000 t/v).		
	Vuosittainen näytemäärä on tasaisesti jaettu ajallisesti.		
	Analysit tehnyt laboratorio on Ruokaviraston hyväksymä. (Laboratoriohyväksyntä koskee ainoastaan ABP-laitosten hygienia-analyyseja).		
	Edellisen vuoden analyysitulokset täyttävät laatujärjestelmässä annetut vaatimukset.		
	Voimassa olevat näytteenottotodistukset ovat saatavilla.		
	Lopputuotteen palakoko on tuoteselosteen mukainen.		
	Lopputuote täyttää laatujärjestelmän vaatimukset roskaisuuden (lasi, metalli ja muovit) osalta.		
	Epäpuhtaudet (muovit, metallit ja lasi) on poistettu esim. loppuseulonnassa.		
YHTEENVETO			
Tuoteseloste	Tuoteseloste on kansallisten määräysten mukainen.		
	Tuoteseloste on yhtenevä testitulosten kanssa.		
	Tuoteselosteeseen sisältyy tuotteen käyttöohjeet.		
	Laatumerkkiä käytetään vain niissä tuotteissa, joille laatumerkki on myönnetty ja jotka täyttävät merkin vaatimukset.		
YHTEENVETO			
Tuotteiden varastointi ja toimitus (KIERROS)/(NÄYTTÖ)	Lopputuotteet varastoidaan erillään raaka-aineista ja prosessoitavista materiaaleista.		
	Eri tuotteille ja erille on olemassa merkityt alueet ja ne on asianmukaisesti merkitty.		
	Tuotteiden varastointi on dokumentoitu, niin että määrät ja sijoituspaikat ovat jäljitettävissä.		
	Tuotteet on suojattu vedeltä siten, etteivät niiden ominaisuudet kastumisen takia muutu (jos mahdollista).		
	Tuotteet on suojattu lentäviltä siemeniltä (jos mahdollista).		
	On olemassa täydelliset tiedot vuoden aikana toimitetuista tuotteista.		

	On ohjeet tuoteselosteesta poikkeavien tuotteiden myynnin estämiseksi.		
	On ohjeet siitä, miten menetellään tuoteselostetta vastaamattomien tuotteiden kanssa.		
YHTEENVETO			

Korjattavat toimenpiteet

– Toimenpiteet, joihin on ryhdytty/ryhdyttävä lakisäateisten muutosten; toiminnan muutosten; omavalvonta suunnitelman poikkeamien; tuotteen laatu poikkeamien; valitusten/huomautuksien/oikeusprosessien osalta

– Mahdolliset toimenpiteet esitetään toimintasuunnitelmassa, joka on liitteenä.

– Jos korjaava toimenpide on jo tehty, kirjataan se pöytäkirjaan, jolloin sitä ei tarvitse erikseen mainita toimenpide suunnitelmassa.

Poikkeaman/havainnon kuvaus ja päivämäärä	Poikkeaman syy	Tarvittavat toimenpiteet ja välivaiheet	Vastuu-organisaatio ja -henkilö	Suunniteltu aikataulu poikkeamien korjaamiseksi	Tavoitteen toteutuminen (Kuittaus ja pvm.)	Auditoinnin yhteydessä tehty kuittaus toimenpiteiden seuraamiseksi.
		toimenpide 1				
		toimenpide 2				
		toimenpide 1				
		toimenpide 2				
		toimenpide 2				